

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічного факультет
Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіка

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ДІАГНОСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В НУШ»

ОПП Початкова освіта

Рік навчання **2025-2026**, семестр **3**

Форма навчання (заочна)

Галузь знань

А «Освіта»

Спеціальність

А3 «Початкова освіта»

Другий (магістерський)
рівень вищої освіти

Кафедра
та викладач

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Викладач: **Севастюк Мар'яна Степанівна** – кандидат педагогічних наук, доцент

Лінк на профіль викладача на сайті факультету: <https://pf.udu.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pochatkovoiv-osvity/vykladachi-kafedry-poip#sevastiuk-ms>

Лінк на профіль викладача у Google Scholar : <https://scholar.google.com.ua/citations?user=m2HmY0MAAAAJ&hl=ru>

E-mail: m.s.sevastyuk@npu.edu.ua

Лінк на курс в MOODLE (денна/заочна ф.н.): <https://moodle.udu.edu.ua/course/view.php?id=8127>

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Метою вивчення навчальної дисципліни є: розкрити механізми педагогічної діагностики; сприяти оволодінню системою знань про методи та методики педагогічної діагностики; сприяти опануванню процедурою застосування на практиці діагностичного інструментарію в практичній діяльності вчителя початкової школи.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- уточнення сутності та змісту базових понять «діагностика», «діагностування», «педагогічна діагностика», «діагностична діяльність учителя», «педагогічний діагноз», «діагностичний супровід»; завдань і функцій педагогічної діагностики;
- визначення основних форм, методів і прийомів здійснення педагогічної діагностування учнів початкової школи;
- встановлення і аналіз типових помилок у педагогічній діяльності вчителя початкової школи, пов'язаних із застосуванням діагностичних методик;
- оцінка та самооцінка майбутнім учителем ступеня розвитку діагностичних умінь і навичок;
- ознайомлення з особливостями діагностичного супроводу професійної діяльності вчителя початкової школи;
- розкриття особливостей педагогічної діагностики в професійній діяльності;
- оволодіння діагностичними методиками і технологіями вивчення навчально-пізнавальної діяльності учнів

молодшого шкільного віку.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в
освітній програмі**

Навчальна дисципліна **вибіркова**
Цикл **професійної підготовки**

**III. Обсяг
навчальної
дисципліни**

	Заочна ф.н.
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекційні заняття	4
Семінарські/практичні заняття	8
Самостійна робота	78

**IV. Короткий зміст
навчальної
дисципліни**

Змістовий модуль 1. Діагностичний супровід професійної діяльності вчителя початкової школи.
Тема 1.1. Особливості діагностичної діяльності вчителя початкових класів.

Зміст теми: Педагогічна діагностика як галузь науки і практична діяльність. Сутність і зміст педагогічної діагностики. Об'єкт і предмет педагогічної діагностики. Завдання і функції педагогічного діагностування. Форми і види діагностичної діяльності педагога. Типи педагогічного діагностування та вимоги до його проведення. Педагогічна діагностика як наука, її виникнення та становлення. Становлення та розвиток педагогічної діагностики в Україні та за рубежом.

Сутність і зміст діагностувальної діяльності вчителів. Роль діагностувальної діяльності в професійній діяльності. Засоби та функції діагностувальної діяльності та її склад і специфіка. Вимоги до педагогічної діагностики в діяльності вчителя початкової школи. Типові труднощі, яких зазнають педагоги у процесі педагогічної діагностики.

Тема 1.2. Технологія проведення діагностичної діяльності вчителя початкової школи.

Зміст теми: Характеристика основних етапів і компонентів педагогічної діагностики. Режими проведення діагностичних процедур.

Визначення сутності та змісту понять “метод”, “метод дослідження”, “діагностичний метод” Методи педагогічної діагностики. Характеристика методів педагогічного (діагностичного) дослідження.

Методи збору діагностичної інформації – спостереження, опитування (усне – бесіда, інтерв'ю і письмове – анкетування), тестування, контент-аналіз, аналіз результатів діяльності. Методи оцінювання діагностичної інформації: методи шкалування, статистичні методи (багатомірне групування, кореляційний і регресивний аналіз), методи рейтингового оцінювання, методи обробки діагностичної інформації тощо. Соціометричні методи в педагогічній діяльності. Методи представлення і накопичення результатів діагностики. Методика використання зібраної діагностичної інформації в освітньому процесі початкової школи.

Змістово-технологічне забезпечення методичного портфолію з педагогічної діагностики вчителя початкової

школи.

Змістовий модуль 2. Змістово-технологічне наповнення діагностичної діяльності учителя початкової школи

Тема 2.1. Діагностування особистості учня початкової школи та учнівського колективу класу.

Зміст теми:

Особливості педагогічного діагностування готовності дитини до навчання в школі. Діагностика пізнавальних здібностей. Діагностика особливостей особистості молодшого школяра .Методика діагностики рівня шкільної тривожності. Методи діагностування навчальної успішності. Діагностика вихованості особистості як педагогічна проблема. Методи вивчення вихованості особистості. Особливості використання методу створення виховних ситуацій як методу вивчення вихованості особистості.

Зміст, форми і методи педагогічного діагностування учнів першого класу. Діагностичні методики вивчення навчально-пізнавальної діяльності учнів другого класу. Педагогічне діагностування навчально-пізнавальної діяльності учнів третього класу. Діагностичні технології вивчення навчально-пізнавальної діяльності учнів четвертого класу.

Тема 2.2. Діагностування педагогічної взаємодії вчителя початкової школи і батьків учнів.

НУШ.

Зміст теми: Психолого-педагогічне спостереження як метод вивчення сім'ї учнів. Педагогічна допомога і підготовка батьків до виховання молодших школярів. Умови успішного педагогічного спілкування вчителя і батьків учнів. Форми і методи роботи вчителя початкової школи з батьками учнів.

Діагностичні методики вивчення сім'ї учнів та стилю спілкування у родині.

Тема 2.3. Діагностування особистісно-професійних якостей учителя початкової школи

Зміст теми:

Вивчення та оцінка особистих здібностей і професійних якостей вчителя. Програми вивчення педагогічної праці вчителя. Програма спостереження за професійно-педагогічними вміннями вчителя. Діагностичні методики особистісно-професійної діяльності вчителя початкової школи.

Діагностування особливостей педагогічного спілкування вчителя початкової школи. Діагностичні методики вивчення професійного самопочуття та задоволеності педагогічною професією. Діагностичні методики вивчення педагогічного колективу.

Тематика практичних занять

1. Особливості діагностичної діяльності вчителя початкових класів
2. Діагностування особистості учня початкової школи та учнівського колективу класу.
3. Діагностування педагогічної взаємодії вчителя початкової школи і батьків учнів.
4. Діагностування особистісно-професійних якостей учителя початкової школи.

Орієнтовний перелік завдань для індивідуальної самостійної роботи

- Написати реферативне повідомлення «Значення педагогічного діагностування в діяльності вчителя початкової

- школи».
- Складіть орієнтовний «Моральний кодекс діагностичної діяльності вчителя початкової школи»
 - Заповнити таблицю «Історичні етапи становлення педагогічної діагностики»
 - Розробити програму педагогічного спостереження за проведенням уроку у початковій школі. Визначити мету, об'єкт та предмет спостереження.
 - Розробити опитувальник (бесіду, анкету) на індивідуальну педагогічну проблематику
 - Розробити пам'ятку для вчителя початкової школи із застосування методичного портфолію.
 - Скласти перелік методик діагностики дитини молодшого шкільного віку.
 - Підготувати папку з методиками психолого-педагогічної діагностики дитини молодшого шкільного віку. Папка повинна містити опис методики, інструкцію, стимульний матеріал та бланки відповідей готові для застосування.
 - Визначити орієнтовний перелік характеристик сім'ї учня, які обов'язково має знати вчитель початкової школи. Скласти перелік методик діагностики батьків та родини учнів.
 - Створити схему психолого-педагогічної діагностики сімейної ситуації розвитку дитини молодшого шкільного віку. (Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису).
 - Підготувати опитувальник для батьків учнів із визначення стилю виховання у сім'ї.
 - На основі діагностування власних особистісно-професійних якостей розробити програму індивідуального професійного розвитку.
 - Визначити етапи самовдосконалення та критерії самоціювання власної індивідуальної траєкторія особистісного становлення фахівця.

Детальні теми лекційних, практичних занять, питання для підсумкового контролю, теми і завдання для самостійної роботи, список джерельної бази та інше містяться на курсі у MOODLE.

V. Результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність самостійно та комплексно розв'язувати задачі в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності вчителя дослідницького та інноваційного характеру.

Результати навчання	Компетентності
ПР-3: Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.	ЗК-1 Здатність до гнучкості мислення, його абстрактності та критичності, аналізу та синтезу; ЗК-2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності;
ПР-4: Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.	ЗК-3: Здатність здійснювати науково-прикладні дослідження на відповідному рівні; ЗК-4: Здатність здійснювати професійно-педагогічну та науково-дослідницьку діяльність з виявом ініціативності та підприємливості;
ПР-9: Планувати, організувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати	СК-3: Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та

результати дослідження; аргументувати власну наукову позицію.	невизначених ситуаціях.
ПР-10: Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.	СК 6: Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форми поточного контролю: Модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усне опитування, тести, практичні завдання.

Форма підсумкового контролю: Залік

Методи поточного контролю: усне опитування

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2				
<i>T 1</i>	<i>T 2</i>	<i>МКР 1</i>	<i>T 3</i>	<i>T 4</i>	<i>T 5</i>	<i>МКР 2</i>	100
10	10	20	20	10	10	20	

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (денна ф.н.)

№	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Практична робота на заняттях / самостійні роботи / участь у вебінарах/тренінгах, що відповідають тематиці даного ОК*	10	6	60
2	Модульні контрольні роботи	20	2	40
Підсумковий рейтинговий бал				100

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та модульного контролів (заочна ф.н.)

№	Види діяльності	Коефіцієнт (вартість) виду	Кількість робіт	Результат
1	Практична робота на заняттях / самостійні роботи / участь у вебінарах/тренінгах, що відповідають тематиці даного ОК*	10	6	60
2	Модульні контрольні роботи	20	2	40
Підсумковий рейтинговий бал				100

*Здобувачам можуть зараховуватися бали за неформальну освіту (участь у професійних семінарах, вебінарах, тренінгах)

тощо) з відповідних тем курсу (замість окремих видів практичної чи самостійної роботи з курсу). Для цього студенти мають представити сертифікат учасника/учасниці і підготувати короткий звіт-аналіз опрацьованих питань.

Важливі зауваги щодо оцінювання!

Навчальна дисципліна завершується заліком, тому максимальна кількість балів, яку здобувачі можуть набрати протягом семестру - 100. Залік виставляється як сума поточних балів. Якщо студент бажає підвищити загальний бал, то підсумковий контроль під час заліку викладач проводить в усній формі (опитування).

Якщо здобувачі не отримали 35 балів, у наступному семестрі вони проходять цю навчальну дисципліну повторно на платній основі.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота та правильність розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення, впевненість та аргументованість, використання у відповіді посилань на інформацію з основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників та інших методичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння та самостійні оцінні судження, висновки.

Під час виконання письмових завдань: повнота та правильність розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати самостійні висновки, ступінь сформованості практичних умінь, досвід творчої та пошукової діяльності, акуратність оформлення письмової роботи.

Рівні відповідності критеріям

Високий рівень (90 – 100 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни повністю, вільно володіють навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язують завдання різних видів складності, аргументовано висловлюють свої думки, займаються самоосвітою, можуть брати активну участь в наукових та творчих проектах. Виконали усі практичні / самостійні завдання правильно та ґрунтовно. Демонструють здатність пов'язувати теоретичні знання з курсу з практичним досвідом професійної діяльності.

Достатній рівень (80 – 89 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни в необхідному обсязі, володіють навчальним матеріалом, виконали завдання до кожної теми, проте у відповідях допускають деякі неточності. Уміння продуктивні, проте без вияву творчості. Здатні працювати самостійно, проте допускає неточності.

Середній рівень (70 – 79 балів). Здобувачі засвоїли зміст навчальної дисципліни в повному обсязі, але його знання містять неточності та помилкові судження, уміння проявляються на репродуктивному рівні. Здобувачі не можуть сформулювати самостійні оцінні судження та висновки.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувачі загалом опанували навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїли поверхово, частково. При виконання практичних завдань допускають помилки та потребують допомоги викладача чи колег-студентів.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувачі засвоїли навчальну дисципліну поверхово, володіють навчальним матеріалом на елементарному рівні, демонструють фрагментарні знання, не можуть самостійно виконати більшість практичних завдань. Виконали частину практичних / самостійних завдань з суттєвими помилками та недоліками.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувачі не засвоїли більшості тем, володіють елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміють логічно, послідовно, ґрамотно висловлювати думку, практичні уміння не сформовані; **0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни.** Здобувачі не виконали більшості завдань, не володіють навчальним матеріалом, змістом курсу не оволоділи.

VII. Політика курсу

Політика щодо відвідування: здобувачі дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravy-la-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhaila-drahomnaova>), відвідують заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки. Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначенням деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконанні у встановлений викладачем термін. Практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час екзамену, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканатом.

Якщо здобувачі не погоджуються з оцінкою підсумкової атестації, вони можуть в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії. За письмового екзамена повторне опитування не проводиться. За усного комісія надає здобувачеві право продемонструвати свої знання. Про порядок складання екзаменів, перескладання і оскарження результатів див. «Положення про організацію освітнього процесу».

У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату. Здобувачі можуть здійснювати перескладання результатів навчання відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>). Викладач ознайомлює здобувачів вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням

їх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Умови для інклюзивного вивчення освітнього компонента: дана навчальна дисципліна може викладатися для людей з особливими освітніми потребами. Форми і методи інклюзивного навчання обираються з урахуванням індивідуальних потреб здобувача. Обов'язково поєднуються фронтальні, індивідуальні та групові ФОНД. Традиційні методи навчання поєднуються з інтерактивними і спеціальними (методи педагогічного супроводу та корекції, тощо).

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. Галузяк В.М., Холковська І.Л. Педагогічна діагностика: Курс лекцій. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 155 с.
2. Григор'єв А.Й., Завіна В.І. Психолого-педагогічна діагностика К. : Преса України, 2005. 448 с.
3. Мартиненко С.М. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи: навчально-методичний посібник. К. Сім кольорів, 2010. 262 с.
4. Мартиненко С.М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики: навч.-метод. посіб. К.: Київ. ун-т ім.Б. Грінченка, 2013. – 144 с.
5. Нова українська школа: поради для вчителя Бібік Н. М. (ред.). К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2017.
6. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: підруч. К.: Грамота, 2012. 503 с.

Додаткові:

1. Авер'янов В.П., Козленко А.М., Лисянська Т.М. Діагностика готовності дітей до школи [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник / В.П.Авер'янов, А.М.Козленко, Т.М. Лисянська, 2007.
2. Мартиненко С.М. Формування діагностичних компетенцій у майбутніх учителів початкової школи: Педагогічні та історичні науки. 2012. Вип. 103. С. 155-161
3. Мартиненко С. М. Діагностичні методики як засіб перевірки готовності майбутнього вчителя до творчої професійно-педагогічної діяльності: теорія і практика. Київ, 2011. С. 258–295.
4. Мельник О. М. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до діагностичної діяльності: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / О. М. Мельник; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. - Київ, 2002. - 20 с.
5. Педагогічна діагностика: методичні рекомендації. В.І. Урський (уклад.). Тернопіль.: 2012.
6. Туріщева Л.В., Гончарова О.В. Вивчення особистості школяра і педагога Х.: Вид. група "Основа": "Тріада+", 2008. 144 с.
7. Цехмістрова Г.С. Управління в освіті та педагогічна діагностика: навчальний посібник для вузів Київ: Слово, 2005 . 277 с.
1. Шевченко Н.О. Особистість молодшого школяра / Н.О.Шевченко. – К.: Главник, 2008 – 128с
2. Nikulochkina, O., Teslenko T., Kokhanko, O., **Sevastiuk, M.**, Yankovska, I., & Teletska, L.(2023) Neuro-Pedagogical Aspects of Forming the Professional Competence of Elementary School Teachers and Their Interaction with Students. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 14 (4 Sup.1), 128-154.

-
3. **Севастюк М.С.** Демократизація освітнього процесу у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи // *Наукові записки* : [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упор. Л. Л. Макаренко. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Випуск 152. С. 194-202.
-

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 5 від 6 лютого 2025 року
